

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

**КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**Кваліфікаційна робота
бакалавра**

МІФОТВОРЕННЯ У СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ

Виконав: студент 4-го курсу групи 6.0330
спеціальності 033 «Філософія»
освітньо-професійної програми «Європейські
філософські студії і креативні індустрії»
М.Д. Чернишов

Керівник: завідувач кафедри філософії,
публічного управління та соціальної роботи,
професор, д.філос.н. Бутченко Т.І.

Рецензент: професор кафедри філософії,
публічного управління та соціальної роботи,
доцент, д.філос.н. Краснокутський О.В.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціології та управління

Кафедра філософії, публічного управління та соціальної роботи

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 033 «Філософія»

Освітньо-професійна програма «Європейські філософські студії і креативні індустрії»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи

_____ Т.І.Бутченко
« ____ » _____ 2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ Чернишову Микиті Денисовичу _____

1. Тема роботи Міфотворення у сучасних соціальних практиках

керівник роботи Бутченко Тарас Іванович, д.філос.н., професор,
затверджені наказом ЗНУ від «18» січня 2024 року № 77-с

2. Строк подання студентом роботи 06 червня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи Зеленін В. В. Основи міфодизайну : Психотехнології керування медіареальністю : навч.-метод. посіб. Київ : Вид-во «Гнозіс», 2017. 168 с.; Павлюк Л. С. Знак, символ, міф у масовій комунікації : посіб. для вузів. Львів : ПАІС, 2006. 118 с.; Харченко Л. Соціально-гносеологічна природа сучасної міфотворчості : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 ; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2004. 18 с.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити). 1. Висвітлити підходи до дослідження міфотворення в сучасних соціальних практиках. 2. Визначити зміст понять «міфотворення», «соціальні практики». 3. Обґрунтувати принципи та методи дослідження. 4. Виділити етапи міфотворення у соціальних практиках. 5. Проаналізувати рушійні сили та чинники міфотворення у соціальних практиках. 6. Охарактеризувати форми та методи міфотворення у соціальних практиках. 7. Розкрити сучасний стан міфотворення у соціальних практиках. 8. Визначити чинники удосконалення наукових досліджень впливу міфотворення на сучасні соціальні практики.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Бутченко Т.І., завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	02.02.2024	02.02.2024
Розділ 2	Бутченко Т.І., завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	11.03.2024	11.03.2024
Розділ 3	Бутченко Т.І., завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	03.04.2024	03.04.2024

7. Дата видачі завдання 18 січня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи	Листопад – грудень 2023	<i>виконано</i>
2.	Бібліографічний пошук	Січень – лютий 2024	<i>виконано</i>
3.	Розробка основних положень роботи	Січень – лютий 2024	<i>виконано</i>
4.	I розділ	Лютий – березень 2024	<i>виконано</i>
5.	II розділ	Березень – квітень 2024	<i>виконано</i>
6.	III розділ	Квітень – травень 2024	<i>виконано</i>
7.	Систематизація висновків	Травень 2024	<i>виконано</i>
8.	Нормоконтроль	Травень 2024	<i>виконано</i>

Студент _____ М. Д. Чернишов

Керівник роботи _____ Т. І. Бутченко

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ О.С. Маліновська

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається з 53 сторінок, 66 позицій у списку літератури.

ЕТАПИ МІФОТВОРЕННЯ, МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ, МІФОТВОРЕННЯ, СОЦІАЛЬНІ ПРАКТИКИ, ПРИНЦИПИ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Мета дослідження: аналіз механізмів, процесів та наслідків міфотворення у сучасних соціальних практиках з метою виявлення його впливу та розроблення стратегій протидії маніпулятивним технологіям.

Об'єкт дослідження: феномен міфотворення у сучасному суспільстві.

Предмет дослідження: світоглядно-ціннісні засади осмислення феномена міфотворення та шляхи оптимізації його впливу на сучасні соціальні практики.

Методи дослідження: абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція.

Гіпотеза: за умов сучасного інформаційного середовища, міфотворення стає важливим інструментом для маніпуляції громадською думкою, управління соціокультурними процесами і, в такий спосіб, здійснює значний вплив на формування світогляду суспільства.

Висновки: 1. Міфотворення аналізується через п'ять підходів. Воно впливає на соціальні практики, формуючи культурний ландшафт. Дослідження базується на принципах об'єктивності, системності та використовує різноманітні методи.

2. Етапи міфотворення дозволяють розробити стратегії політики, а фактори включають різноманітні впливи, в той час як дослідження методів допомагає зрозуміти вплив міфів на суспільство.

3. Розуміння міфів у сучасному світі допомагає уникнути підступних уявлень та приймати обґрунтовані рішення щодо споживання і сприйняття подій. Дослідження міфотворення вимагає інтердисциплінарного підходу, зосередження на конкретних контекстах, використання нових методів і дотримання етичних норм.

SUMMARY

The qualification work consists of 53 pages and 66 items in the list of references.

MYTHMAKING STAGES, RESEARCH METHODS, MYTHMAKING, SOCIAL PRACTICES, RESEARCH PRINCIPLES.

Purpose of the research. to analyze the mechanisms, processes, and consequences of mythmaking in contemporary social practices to identify its impact and develop strategies to counteract manipulative technologies.

Object of the research: the phenomenon of mythmaking in modern society.

Subject of the research. worldview and value bases of understanding the phenomenon of mythmaking and ways to optimize its impact on contemporary social practices.

Research methods: abstraction, analysis, synthesis, induction, deduction.

Hypothesis: in the modern information environment, mythmaking is becoming an important tool for manipulating public opinion, managing socio-cultural processes and, thus, has a significant impact on shaping the worldview of society.

Conclusions. 1. Mythmaking is analyzed through five approaches. It influences social practices by shaping the cultural landscape. The research is based on the principles of objectivity, systematicity and uses a variety of methods.

2. The stages of mythmaking allow developing policy strategies, and the factors include a variety of influences, while the study of methods helps to understand the impact of myths on society.

3. Understanding myths in the modern world helps to avoid insidious ideas and make reasoned decisions about consumption and perception of events. The study of mythmaking requires an interdisciplinary approach, a focus on specific context the use of new methods, and adherence to ethical standards.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ МІФОТВОРЕННЯ У СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ.....	5
1.1. Підходи до дослідження міфотворення у сучасних соціальних практиках.....	5
1.2. Зміст понять «міфотворення», «соціальні практики».....	12
1.3. Принципи і методи дослідження.....	16
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ МІФОТВОРЕННЯ У СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ.....	20
2.1. Етапи міфотворення у соціальних практиках.....	20
2.2. Рушійні сили та чинники міфотворення у соціальних практиках.....	23
2.3. Форми та методи міфотворення у соціальних практиках.....	26
РОЗДІЛ 3. ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ МІФОТВОРЕННЯ У СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ.....	30
3.1. Приклади міфотворення у сучасних соціальних практиках.....	30
3.2. Чинники удосконалення наукових досліджень ролі міфотворення у сучасних соціальних практиках.....	36
ВИСНОВКИ.....	43
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	47

ВСТУП

Актуальність дослідження. Міфотворення у сучасних соціальних практиках – актуальна проблема у контексті складності сучасного світу, де ідеї, переконання та ідеології постійно зазнають змін і конкурують за увагу суспільства. Особливо у віці цифрових медіа і соціальних мереж міфи можуть швидко розповсюджуватися та набирати силу, впливаючи на думку та поведінку мас.

Політичні лідери, партії та групи активно використовують міфи для маніпулювання громадською думкою. Розповсюдження міфів про політичних опонентів, розкриття псевдофактів та маніпулятивні наративи стають необхідною складовою політичних кампаній. Крім того, соціальні мережі, новинні портали та інші медіа-канали можуть використовувати міфи як інструмент для збільшення аудиторії та привертання уваги. Це може сприяти поширенню недостовірної інформації та сприяти формуванню спотворених уявлень про світ. Міфотворення впливає на формування культурних стереотипів та національної ідентичності. Тим самим підсилюється або змінюються уявлення про історію, традиції та цінності різних культурних груп.

У сфері бізнесу міфотворення також може бути поширеним, наприклад, у рекламі продуктів або послуг. Компанії можуть створювати міфи про свої товари, щоб збільшити їх привабливість для споживачів.

Дослідження міфотворення в сучасних соціальних практиках дозволить краще розуміти механізми його поширення та впливу, а також розробити стратегії для протидії маніпулятивним практикам та забезпечення об'єктивності інформації в суспільстві.

Об'єкт дослідження – феномен міфотворення у сучасному суспільстві.

Предмет дослідження – світоглядно-ціннісні засади осмислення феномена міфотворення та шляхи оптимізації його впливу на сучасні соціальні практики.

Мета дослідження полягає у аналізі механізмів, процесів та наслідків міфотворення у сучасних соціальних практиках з метою виявлення його впливу та розроблення стратегій протидії маніпулятивним технологіям.

Завдання роботи:

- висвітлити підходи до дослідження міфотворення в сучасних соціальних практиках;
- визначити зміст понять «міфотворення», «соціальні практики»;
- обґрунтувати принципи та методи дослідження;
- виділити етапи міфотворення у соціальних практиках;
- проаналізувати рушійні сили та чинники міфотворення у соціальних практиках;
- охарактеризувати форми та методи міфотворення у соціальних практиках;
- розкрити сучасний стан міфотворення у соціальних практиках;
- визначити чинники удосконалення наукових досліджень впливу міфотворення на сучасні соціальні практики.

Гіпотеза дослідження – за умов сучасного інформаційного середовища, міфотворення стає важливим інструментом для маніпуляції громадською думкою, управління соціокультурними процесами і, в такий спосіб, здійснює значний вплив на формування світогляду суспільства.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ МІФОТВОРЕННЯ У СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ

1.1. Підходи до дослідження міфотворення у сучасних соціальних практиках

Міфи і політична міфологія функціонують як засоби комунікаційних стратегій, які дозволяють осмислити соціальні комунікації. Міф, в свою чергу, розглядається як специфічна форма раціоналізації комунікативних практик [1, с. 75].

Низка вітчизняних досліджень, проведених Д. Арабаджієвим, В.Артюхом, В. Буяном, О. Донченком, С. Кримським, В. Малаховим, О.Полисаєвим, М. Поповичем, Ю. Шайгородським, розвивала проблематику політичного міфу. Водночас до сьогодні відсутня загальна концепція, що забезпечувала б комплексне розуміння феномена міфотворення як одного з факторів трансформації свідомості сучасного етапу розвитку українського суспільства. Додатково, особливості феномену політичного міфу призводять до того, що його дослідження у вітчизняній науці в основному характеризується встановленням проблеми, а не її вирішенням [1, с. 75].

Слід зазначити, що у наукових колах висловлюється така позиція: «Міфи можна класифікувати за їхнім походженням: створені в результаті міфотворчості та ті, що виникають через механізми міфотворення. Більшість міфів, створених в процесі міфотворчості, характеризуються вираженими суб'єктивними мотивами та мають формальну міфічну структуру з низьким рівнем енергетики, що призводить до втрати сакральності. У випадку міфотворення задіяні глибинні енергії колективного та національного підсвідомого, що надає можливість поглибленого підходу людини до сакрального часу» [1, с. 75].

Міфотворення є комплексним феноменом, що аналізується в рамках різноманітних дисциплін, включаючи етнологію, фольклористику, соціологію, психологію та релігієзнавство. У сучасному суспільстві міфотворення не втрачає своєї актуальності, адаптуючись до нових умов і набуваючи нових форм і функцій.

До підходів у дослідженні міфотворення в сучасних соціальних практиках відносяться:

1) структурно-семіотичний підхід, спрямований на розгляд структури та символізму міфів [2, с.1];

2) функціональний підхід, що вивчає роль міфів у суспільстві та їх вплив на свідомість, поведінку та соціальні практики [3];

3) інтерпретативний підхід, що розглядає міфи в контексті конкретної культури та історичного періоду [4, с. 104];

4) психологічний підхід, спрямований на вивчення психологічних закономірностей міфотворення та його вплив на емоції, думки та поведінку людей [5, с. 170];

5) соціологічний підхід, який аналізує роль міфів у соціальному житті, включаючи їх вплив на соціальні інститути, цінності та норми [6, с. 32].

Сучасні соціальні практики, де використовується міфотворення, включають політику, рекламу, масові медіа та мистецтво. Вивчення цього явища сприяє кращому розумінню процесів конструювання реальності та взаємодії між суспільними групами.

Варто наголосити на тому, що існує концепція «соціології уяви» або «соціології глибин», яка стала фундаментальною систематичною теорією. Значення її полягає у висвітленні додаткових вимірів соціологічного підходу, що виявляють нові сторони та властивості конструкцій, досі невідомих або ігнорованих, та дозволяють не лише врахувати та інтерпретувати широкий спектр фактів та явищ у порівнянні з традиційною соціологією, але й розширюють її можливості [7].

При поширенні соціально-політичного міфу виявляється значна важливість дозування подання інформації. Стратегія подачі інформації повинна бути організована таким чином, щоб у споживача виникло враження, що він самостійно здобув дані або прийшов до певних висновків. Щоб досягти цього ефекту, кількість наданої інформації та фактів повинна бути меншою, ніж того, що особа бажає почути. Відповідно до висновків психологів, інформація запам'ятовується з четвертого наближення, тому однаковий міф можна привернути увагу на чотирьох етапах його викликання: через опосередковане походження, безпосереднє походження, дозвіл індивіда, та безпосереднє викликання [8].

Г.О. Кузьменко пише, що «у процесі здійснення міфологізованого вибору людина сподівається досягти міфологічних цілей. У ході спроб політичних сил вплинути на громадську думку через «інформаційні війни» під час передвиборних кампаній вони створюють «свою картину світу» у формі політичного міфу, яка готує громадян до прийняття різноманітних символів, включаючи потужні. Політичний міф діє як стимул для прийняття громадянами однакових ідей і цінностей. Проте часто виникає потреба у нейтралізації певних соціально-політичних уявлень, оскільки навіть штучні виборчі міфи не зникають без необхідності виконання ними соціально-організуючої функції в новому політичному контексті. Характерні ознаки соціально-політичного міфу включають інтенціональність, абстрактність образів, здатність підміняти раціональне осмислення ірраціональними когнітивними механізмами, а також багат шаровість значень, що включає форму-образ, головну ідею та зміст. Однією з проблем багат шаровості є двоїстість міфологічних образів, які пов'язані з потребами групи та емоціями окремої людини» [1, с. 78-79].

На думку В. Полянської, «більшість міфів, спрямованих на підтримку почуття безпеки серед людей, зазвичай мають позитивну спрямованість і виконують важливі функції у суспільстві. Часто ці міфи існують на рівні національної ідеології, сприяючи формуванню та зміцненню національного самовідчуття та сприйняття світу» [9, с. 8].

I. Бредіс відзначає позитивний вплив міфотворення на прикладі України, де, на його думку, здійснений вибір «правильних» епізодів з національної історії для формування національного самовизначення. «Україна, навіть у складному історичному контексті, рухається до демократії, орієнтуючись на протодемократичні цінності, які відзначаються у виборі гетьмана, культурі свободи на Січі, конституційному проекті П. Орлика та дисидентському русі у СРСР. За словами Бредіса, поки інші пострадянські країни будуть віддавати перевагу національній міфології, яка ігнорує протодемократичні аспекти їхньої історії, вони залишатимуться у пастці авторитарних традицій. Водночас, Україна слугує прикладом того, як можна будувати плюралістичну державу, користуючись позитивними прецедентами своєї національної історії, навіть якщо вони ідеалізовані» [10].

Крім вищезазначених підходів до дослідження міфотворення в сучасних соціальних практиках, існують інші, які варто врахувати.

Антропологічний підхід допомагає розкрити, як міфи відображають культурні та соціальні цінності різних груп і спільнот. Це дозволяє краще зрозуміти суспільства через їхні міфологічні надбудови [10].

Важливим є історичний підхід, який допомагає відслідковувати еволюцію міфологічних уявлень та їхній вплив на формування культур та ідентичностей. Більш технологічно орієнтований підхід включає дослідження використання міфологічних мотивів у масовій культурі, медіа та рекламі, розкриваючи, як вони використовуються для формування сприйняття продуктів та послуг [10].

Інтердисциплінарний підхід, який поєднує аспекти культурології, соціології, психології та інших галузей, може надати комплексне розуміння міфотворчості в сучасному світі та її впливу на суспільство [10].

На наш погляд, дослідження в цих напрямках можуть розширити наше розуміння ролі міфів у формуванні культурної, соціальної та ідентичності в сучасному світі.

На сучасному етапі дослідження міфотворення має велике значення для розуміння складних соціальних процесів, що відбуваються в світі. Міфи

використовуються в політиці, рекламі, масових медіа та мистецтві. Вивчення міфотворення може допомогти краще зрозуміти, як суспільство конструює власну реальність і як останнє взаємодіє у внутрішніх зв'язках.

Важливо зазначити, що жоден з цих підходів не є винятковим. Дослідники міфотворення часто використовують комбінацію різних підходів для отримання більш повного розуміння цього складного феномена.

Міфотворення – це складний явище, що привертає увагу різних наукових дисциплін, таких як етнологія, фольклористика, соціологія, психологія та релігієзнавство. Цей процес включає створення, передачу та трансформацію міфів, які є важливими складовими культурного досвіду [17; 18; 19; 20].

Учені зосереджують увагу на різних аспектах феномена міфотворення. Вони аналізують структуру та символізм міфів, щоб розкрити глибинні значення та універсальні закономірності міфотворчості.

Крім того, вони досліджують функції міфів у суспільстві, зокрема їхній вплив на свідомість людей, поведінку та соціальні практики. Інтерпретація міфів у контексті конкретної культури та історичного періоду допомагає розуміти сприйняття міфів та їх вплив на світогляд суспільства.

Психологічні аспекти міфотворення розкривають психологічні механізми, які стоять за творенням та сприйняттям міфів. Також вивчається роль міфів у соціальному житті, їх вплив на соціальні інститути, цінності та норми, що допомагає краще зрозуміти динаміку суспільства.

Т. Борисова робить висновок про те, що міфи є спробою людей розуміти своє існування через емоційні та логічні асоціації, вони пов'язані з колективним досвідом, що стає об'єктом мудрості предків, і не потребують логічного обґрунтування. Міф відображає закономірності природи та персоніфікує їх, а його структура відображає особливості людської психіки. Міфологічне мислення виникає з браку загальних абстрактних понять і виявляється у висловлюванні загальних концепцій через конкретні образи. Міфологія є найдавнішою та вічною формою вияву творчих здібностей людини. Вона впливає на всі почуття та емоції митців і стає особливим типом мислення. Крім

того, міфи виконують важливу функцію – вони обґрунтовують моральні норми суспільства та містять практичні правила людської поведінки, що робить їх активною соціальною силою і ідеальним взірцем традиційних моральних цінностей [38].

Модель світу, яка формується за допомогою міфу, слугує основою для релігійних та філософських концепцій. Сам міф, незалежно від його об'єктивної правдивості, використовується як інструмент для досягнення та передачі істини.

Як зазначає О. В. Калашнік, «відмінність міфу від релігії полягає в тому, що він не визнає розходження між природним і надприродним. Його зміст розігрується по-справжньому, а його чудеса розглядаються як цілком реальні та повсякденні речі» [39, с. 141].

Міф стає ґрунтом для нових форм пізнання і творчості завдяки його простим інтерпретаційним кодам. Навіть якщо він не містить складних алегорій або прихованих сенсів, його простота спонукає слухача вважати, що справжні значення можна знайти через символічні натяки та імпліцитні сигнали. Це виявляється у взаємодії з іншими текстами, коли фрагменти, персонажі та образи міфу проникають до інших міфів та художніх творів, надаючи старим міфологемам новий символічний зміст [40, с. 30].

Аналізуючи міфопоетику і міфополітику, Л. Павлюк зазначає: «Сучасне міфотворення охоплює всі сфери суспільного життя – наукову, ідеологічно-політичну, художню – і виявляється особливо помітно там, де ідеологічні (культурні) групи здійснюють експансію в «маси», бажають впливати і панувати. Ідеологія робить це за визначенням, наука – остільки, оскільки в неї проникає ідеологія чи наскільки вона сама створює ідеологію. Міф – це не тільки те, що з раціонального погляду є напівправдою, перебільшенням, випередженням подій. Це те, що з емоційного погляду є правдою. Свідомо сприймач інформації прагне до «об'єктивності», підсвідомо ж хоче емоційної правди, а не логічної. Обслуговування такої суперечності гарантує довге

реінкарнаційне життя міфові, обіцяє тривалий еволюційний процес міфотворення, міфоборства і «міфоборства як міфотворення» [41].

Варто наголосити, що у радянські часи термін «міф» часто мав негативне значення, особливо в контексті суспільних процесів. Міфи розглядалися як щось примітивне і нецивілізоване, вважалися засобом уникнення необхідності мислити. Проте в сучасному світі оцінки зазначеного терміну переважно змінилися, і роль міфів та їх вплив на суспільство стали предметом активного дослідження. Важливою умовою для такого дослідження є розуміння складності об'єкта дослідження.

С. Топалова вважає, що сучасна ситуація з впливом міфів на суспільну свідомість є постійною і невід'ємною частиною розвитку. Вона стверджує, що зростання технологій контролю над свідомістю посилює насиченість міфами та формує людину, яку Е. Кассінер описує як «символічну тварину». Дослідниця підкреслює, що міфологічна свідомість є неодмінною складовою суспільного розвитку від найдавніших часів до наших днів. Вона зазначає, що на сучасному етапі міфологізація суспільної свідомості має всебічний характер і є наслідком впливу різноманітних чинників, таких як психологічні, соціокультурні, політико-культурні, політичні, інформаційно-технологічні, ментальні та освітні. Ці чинники впливають на сприйняття і відображення світу, а також на мислення, почуття і думки людини. Авторка також зазначає, що психологічні та історичні чинники є основними факторами, які визначають схильність людини до міфологічного мислення та основні тенденції міфологізації суспільної свідомості [43].

Таким чином, міфотворення, як складний феномен, привертає увагу різних наук, включаючи етнологію, фольклористику, соціологію, психологію та релігієзнавство. У сучасному суспільстві воно залишається актуальним, зазнаючи трансформації та приймаючи нові форми та функції. Аналіз міфотворення в сучасних соціальних практиках відбувається через п'ять основних підходів: структурно-семіотичний, функціональний, інтерпретативний, психологічний та соціологічний. Ці підходи сприяють

розумінню глибинних значень міфів, їх впливу на суспільство, інтерпретації в контексті культури, аналізу психологічних механізмів та розкриттю ролі у соціальному житті. Дослідження міфотворення на сучасному етапі важливе для розуміння соціальних процесів, способу конструювання реальності та взаємодії між людьми. Усі ці підходи часто використовуються в комбінації для отримання більш повного розуміння зазначеного феномена.

1.2. Зміст понять «міфотворення», «соціальні практики»

Поняття «міфотворення» позначає процес створення, передачі та утримання міфів у суспільстві. Міф розглядається як символічна конструкція або історично-культурний наратив, який має значення для певної групи або суспільства в цілому [1, с.74]. Міфи можуть включати міфологічні перекази, легенди, традиції, а також сучасні уявлення, ідеології та переконання.

У свою чергу, поняття «соціальні практики» використовують для позначення дій, взаємодій та процесів, які фактично відбуваються у суспільстві. Це включає у себе різноманітні аспекти життя, такі як економічна діяльність, політика, культурні вияви, релігійні обряди, мовлення, способи вирішення конфліктів та багато інших. Соціальні практики є ключовими компонентами формування та функціонування суспільства.

А. Колісніченко відзначає, що «у ХХ столітті виникла зростаюча зацікавленість міфами та міфотворчістю, що було спричинене працями визначних митців того періоду. Міф уявляє собою бінарну систему, оскільки він одночасно існує як реальний феномен у світі і сакральний, завдяки своїй надприродній природі. Елементи надприродного можуть приймати різноманітні форми в міфах, наділені властивостями міфу. У міфі всі об'єкти мають сакральний характер і виконують ритуальні функції, що робить їх ритуальними артефактами» [11, с. 85].

На думку цієї авторки, «протягом історії багато дослідників звертали увагу на поняття міфотворчості, представляючи кілька основних теорій щодо

цього явища. До них належать соціологічна (Е. Дюркгейм), лінгвістична (М. Мюллер), символічна (Е. Кассіер), структуралістська (К. Леві-Строс), компаративна (брати Грім), функціональна (М. Еліаде), ритуалістична (Дж. Фрезер) та еволюціоністська (Г. Спенсер). В Україні цю проблему досліджували також такі науковці, як Є. Мелетинський, О. Лосєв, М. Моклиця, А. Гурдуз, О. Забужко, І. Зварич, А. Нямцу, Д. Наливайко, Я. Поліщук та інші» [11, с. 85-86].

Термін “mythopoeia” (або “mythopoesis”), походить з давньогрецької μυθολογία, що означає «міфотворення», використовується для опису оповідного жанру сучасної літератури або кінематографії, в якому автор створює нову міфологію [12, с. 131].

За В. Бурлачуком, «міф є однією з базових символічних структур, що активно впливають на конструювання соціальної реальності. У порівнянні з іншими символічними системами, такими як філософія, наука або мистецтво, базові символічні системи, до яких належить міф, традиція та авторитет, мають важливу роль у збереженні певного типу соціальної реальності. Вони не лише накопичують знання, але й передають певні емоційні відчуття. Таким чином, міфологія не лише легітимізує наявні соціальні інститути, але й знаходиться в центрі нашого повсякденного життя, сприяючи формуванню афективної основи базових типізацій та практик» [13, с. 147].

Ю. Бондаренко підкреслює, що «у сучасному суспільстві спостерігається суперечливий характер трансформаційних процесів, що акцентує увагу на необхідності вдосконалення управління суспільним життям. У цьому контексті виникає проблема пошуку нових форм і методів впливу на свідомість і поведінку людей з метою адаптації їх соціальних практик до нових умов. Один з таких методів – міфотворення – виявляється надзвичайно важливим» [14, с. 11].

У найбільш загальному вигляді, міфотворення – це процес створення нових міфологічних образів або трансформації існуючих міфів у відповідності до потреб суспільства чи культури. Цей процес може бути індивідуальним, як у

випадку творчості авторів, або колективним, як у випадку ритуалів та спільних дій спільноти. Міфотворення відбувається як у рамках традиційної міфології, так і у сучасних культурних контекстах, включаючи літературу, кіно та масову культуру. Цей процес має велике значення для формування культурної пам'яті, ідентичності та колективних уявлень про світ.

Л. Леонтьєва наголошує, що «історія сприймається як арена зіткнення різних міфів, оскільки насправді ми не можемо безпосередньо спостерігати її, лише аналізуємо та вивчаємо інтерпретації, які надають історики [16]. Ці останні часто створюють міфи. Суспільна свідомість пронизана міфами, що функціонують як моделі для усвідомлення та оцінювання історії. Прогрес науки та техніки, а також розвиток засобів масової інформації не тільки не призвели до зменшення міфотворення, але й сприяли його поширенню та адаптації. ХХ століття можна вважати епохою великих міфів. Міфи про Леніна, Гітлера, Сталіна, Мао Цзедуну залишаються актуальними й нині. Міфотворення не є властивим певній нації чи расі і не залежить від ступеня розвиненості суспільства: як тоталітарні, так і демократичні суспільства створюють свої міфи. Наприклад, Велика депресія в США 1929-1933 рр. породила «велику американську мрію» – міф про повну можливість і реальність здійснення своїх можливостей та велике збагачення» [15].

На підставі вивчення наукової літератури виділимо такі аспекти феномена міфотворення:

- міфи не є статичними, а постійно трансформуються, адаптуючись до нових умов та потреб суспільства;
- міфи можуть мати множинні інтерпретації та варіанти, що відображають етнічну, культурну та релігійну різноманітність;
- міфи відіграють значну роль у конструюванні реальності, формуванні цінностей, світогляду та поведінки людей [17; 18; 19; 20].

Тобто міфотворення – це не архаїчний феномен, а динамічний процес, що продовжує відігравати важливу роль у сучасному світі.

Соціальні практики – це система стійких форм людської діяльності, що виникають у процесі соціальної взаємодії та спрямовані на задоволення потреб та інтересів людей [21; 22].

Характерні ознаки соціальних практик [21; 22]:

- повторюваність, регулярність та відтворюваність у часі;
- регулювання правилами, нормами та цінностями суспільства;
- свідоме переслідування певних цілей та завдань;
- здійснення групою людей або суспільством в цілому;
- співпраця та координація дій між людьми;
- втілення в матеріальних та духовних продуктах.

У літературі виділяють такі типи соціальних практик:

- за сферою життєдіяльності: економічні, політичні, культурні, релігійні, сімейні тощо;
- за масштабом: повсякденні, ритуальні, святкові тощо;
- за ступенем формалізації: формальні (інституційні) та неформальні [21; 22].

У свою чергу, до функцій соціальних практик відносять таке:

- забезпечення людей необхідними ресурсами та благами;
- контроль за дотриманням норм та правил суспільства;
- передача цінностей, знань та досвіду від покоління до покоління;
- засвоєння індивідом норм та правил поведінки;
- об'єднання людей та формування соціальних груп [21; 22].

Взаємозв'язок міфотворення та соціальних практик полягає в тому, що міфи впливають на формування та розвиток соціальних практик, а водночас соціальні практики відображають, утверджують і перетворюють міфи. Міфотворення, як процес створення та розповсюдження міфів, відбувається в контексті соціокультурного середовища. Міфи втілюють у собі певні цінності, переконання та ідеали, які впливають на свідомість та поведінку людей. Вони можуть надихати на соціальні зміни, мобілізувати групи людей для досягнення спільних цілей або легітимізувати певні соціальні практики та інститути. З

іншого боку, соціальні практики впливають на формування міфів шляхом інтерпретації подій, ритуалів та символів. Наприклад, соціальні зміни можуть породжувати нові міфи або перетворювати старі, відображаючи нові реалії та потреби суспільства. Отже, міфотворення і соціальні практики взаємодіють між собою, взаємно впливаючи і формуючи культурний ландшафт суспільства [23; 24; 25; 26; 27].

Отже, міфотворення та соціальні практики взаємопов'язані і впливають одне на одного, що формує культурний ландшафт суспільства. Міфотворення включає процес створення, трансляції та трансформації міфів, які впливають на свідомість і поведінку людей, а також конструюють реальність та цінності суспільства. Соціальні практики, у свою чергу, є системою стійких форм людської діяльності, що задовольняють потреби та інтереси людей, втілюючи у собі певні цінності та ідеали. Міфи впливають на формування та розвиток соціальних практик, а соціальні практики відображають, утверджують і перетворюють міфи, інтерпретуючи події та символи. Динамічність та варіативність є важливими аспектами, оскільки міфи та соціальні практики постійно змінюються та мають різноманітні інтерпретації. Вони відіграють значну роль у житті суспільства, а вивчення їх взаємозв'язку допомагає краще зрозуміти культурну еволюцію та динаміку суспільства.

1.3. Принципи та методи дослідження

Наше дослідження феномена міфотворення в сучасних соціальних практиках ґрунтується на принципах об'єктивності, системності, історизму, сходження від абстрактного до конкретного, єдності теорії та практики [28; 29; 20; 31].

Відповідно до принципу об'єктивності, ми аналізуємо міфотворення без упереджень та з врахуванням різних точок зору. Наприклад, ми досліджуємо різні аспекти міфотворення в політиці, бізнесі та культурі, не приховуючи жодних фактів чи даних.

За принципом системності, ми розглядаємо міфотворення як складний цілісний процес, що включає в себе різні етапи та фактори. Ми досліджуємо не лише самі міфи, а й рушійні сили міфотворення, чинники та механізми їх та впливу на суспільство.

Принцип історизму допомагає нам розуміти, як міфотворення змінюється у ході суспільно-історичного розвитку та відображає соціокультурні тенденції. Наприклад, ми вивчаємо, які міфи були поширені у минулому та як вони вплинули на сучасні уявлення.

Сходження від абстрактного до конкретного допомагає нам розкрити загальні закономірності міфотворення та перейти до їх конкретних проявів у сучасному суспільстві. Наприклад, ми аналізуємо загальні ідеї та концепції, а потім досліджуємо їхні реалізації в різних сферах життя.

Єдність теорії та практики дозволяє нам не лише розвивати концепції та теорії про міфотворення, але й застосовувати їх у практичних ситуаціях. Наприклад, ми розробляємо стратегії протидії маніпулятивним практикам на основі теоретичних уявлень.

Такий підхід дозволяє нам отримати більш повне розуміння явища міфотворення та розробити ефективні стратегії впливу на суспільство.

У роботі використовуємо різноманітні методи наукового пізнання для того, щоб розкрити сутність та особливості міфотворення в сучасних соціальних практиках.

Метод спостереження дозволяє нам детально вивчати та реєструвати різноманітні властивості міфів, аналізуючи їх поширення у медіа та соціальних мережах і встановлюючи зв'язки з різними соціальними явищами.

Експериментальний підхід допомагає нам вивчити вплив різних факторів на поширення та сприйняття міфів. Ми проводимо експерименти з різними формами представлення міфів, щоб з'ясувати їхній емоційний вплив на аудиторію.

Застосовуючи методи індукції та дедукції, виводимо загальні висновки про міфотворення з наявних даних та пояснюємо конкретні випадки на основі загальних принципів.

Метод моделювання дозволяє нам створювати і аналізувати ідеалізовані образи міфів, щоб краще розуміти процеси міфотворення та їхню роль у сучасному суспільстві. Кожен з цих методів допомагає нам розкрити різні аспекти явища міфотворення та отримати обґрунтовані висновки.

Отже, наше дослідження про міфотворення в сучасних соціальних практиках спирається на принципи об'єктивності, системності, історизму, сходження від абстрактного до конкретного та єдності теорії та практики. Ми використовуємо різноманітні методи наукового пізнання, включаючи спостереження, вимірювання, експеримент, індукцію, дедукцію та моделювання, для того, щоб отримати повне розуміння явища міфотворення та розробити ефективні стратегії впливу на суспільство.

Підбиваючи підсумки розділу, варто наголосити на такому:

1. Міфотворення, як складний феномен, привертає увагу різних наук, включаючи етнологію, фольклористику, соціологію, психологію та релігієзнавство. У сучасному суспільстві воно залишається актуальним, зазнаючи трансформації та приймаючи нові форми та функції. Аналіз міфотворення в сучасних соціальних практиках відбувається через п'ять основних підходів: структурно-семіотичний, функціональний, інтерпретативний, психологічний та соціологічний. Ці підходи сприяють розумінню глибинних значень міфів, їх впливу на суспільство, інтерпретації в контексті культури, аналізу психологічних механізмів та розкриттю ролі у соціальному житті. Дослідження міфотворення на сучасному етапі важливе для розуміння соціальних процесів, способу конструювання реальності та взаємодії між людьми. Ці підходи часто використовуються в комбінації для отримання більш повного розуміння даного феномена.

2. Міфотворення та соціальні практики взаємопов'язані і впливають одне на одного, що формує культурний ландшафт суспільства. Міфотворення

включає процес створення, трансляції та трансформації міфів, які впливають на свідомість і поведінку людей, а також конструюють реальність та цінності суспільства. Соціальні практики, у свою чергу, є системою стійких форм людської діяльності, що задовольняють потреби та інтереси людей, втілюючи у собі певні цінності та ідеали. Міфи впливають на формування та розвиток соціальних практик, а соціальні практики відображають, утверджують і перетворюють міфи, інтерпретуючи події та символи. Динамічність та варіативність є важливими аспектами, оскільки міфи та соціальні практики постійно змінюються та мають різноманітні інтерпретації. Вони відіграють значну роль у житті суспільства, а вивчення їх взаємозв'язку допомагає краще зрозуміти культурну еволюцію та динаміку суспільства.

3. Наше дослідження про міфотворення в сучасних соціальних практиках спирається на принципи об'єктивності, системності, історизму, сходження від абстрактного до конкретного та єдності теорії та практики. Ми використовуємо різноманітні методи наукового пізнання, включаючи спостереження, вимірювання, експеримент, індукцію, дедукцію та моделювання, для того, щоб отримати повне розуміння явища міфотворення та розробити ефективні стратегії впливу на суспільство.

РОЗДІЛ 2

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ МІФОТВОРЕННЯ У СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ

2.1. Етапи міфотворення у соціальних практиках

Розуміння етапів міфотворення у соціальних практиках має кілька важливих цілей:

1) знання про етапи міфотворення допомагає культурологам, антропологам та соціологам аналізувати культурні явища в контексті їхнього походження, еволюції та впливу на суспільство;

2) вивчення етапів міфотворення допомагає краще розуміти те, як соціальні групи формують свої ідентичності, цінності та переконання через створення та поширення міфів;

3) критичне розуміння процесів міфотворення допомагає аналізувати та критично оцінювати інформацію, яка поширюється через різні медіа. Це допомагає сприймати інформацію з критичною грамотністю та уникати маніпуляцій;

б) розуміння етапів міфотворення дозволяє комунікаторам та маркетологам створювати більш ефективні комунікаційні стратегії, враховуючи потреби, цінності та переконання аудиторії;

7) знання про міфотворення допомагає у формуванні культурної та ідентичної політики, яка враховує потреби та цінності різних соціокультурних груп у суспільстві.

Аналізуючи етапи міфотворення у соціальних практиках, можна виявити їхню складність та значущість для формування суспільного світогляду та структури громадянського суспільства. Ця проблематика включає в себе аналіз процесів, за яких у соціокультурному контексті зароджуються, поширюються та закріплюються міфи, які впливають на свідомість та сприйняття індивідів та груп.

Слід зазначити, що «аналіз концепцій становлення і розвитку міфологічної свідомості в історичній ретроспективі (С.С. Аверинцев, Р. Барт, М.М. Бахтін, Я.Е. Голосовкер, А.Я. Гуревич, В.В. Іванов, Е. Кассіер, Ф.Кессіді, К. Леві-Стросс, О.Ф. Лосєв, Є.М. Мелетинський, А.О. Мішучков, М.І. Стеблін-Каменський, Е.Б. Тейлор, В. Тернер, П.О. Флоренський, О.М.Фрейденберг, Дж. Дж. Фрезер, М. Еліаде) дозволив виокремити чотири етапи формування і трансформації міфу, що характеризуються різним ступенем усвідомлення і раціоналізації його змісту безпосередньо суб'єктом міфотворення: міфос, ранній міфологічний наратив, пізній міфологічний наратив (міфологія) і неоміфологія» [32, с. 14].

В. Зеленін виокремив п'ять етапів змін у суспільній сутності та функціях міфів. Починаючи з етапу, коли міфи перебували у сфері усного народного творчості, і закінчуючи становленням міфів як інструменту для бізнес-маркетингу. Ці етапи описують еволюцію ролі міфів від простого фольклору до сучасного сприйняття міфів як результату особливого виду «інформаційної генетичної інженерії» [42].

Виділяють такі етапи міфотворення:

1. Виникнення міфу

Як правило, міфи виникають у відповідь на якусь потребу або проблему, з якою стикається суспільство. Наприклад, міфи про походження світу можуть виникнути з потреби пояснити, як виник Всесвіт, тоді як міфи про героїв можуть виникнути з потреби пояснити, як люди долають труднощі;

2. Поширення міфу

Після того, як міф створено, він зазвичай поширюється усною традицією. Люди розповідають міфи один одному, і вони з часом змінюються та адаптуються;

3. Інституціоналізація міфу

Зрештою, міф може бути інституціоналізований, тобто стати частиною офіційної культури суспільства. Це може статися кількома способами,

наприклад, міф може бути записаний у священних текстах або включений до релігійних ритуалів;

4. Інтерпретація міфу

Міфи можуть інтерпретуватися по-різному залежно від контексту. Наприклад, релігійний лідер може інтерпретувати міф інакше, ніж звичайна людина;

5. Занепад міфу

З часом міфи можуть втратити своє значення та популярність. Це може статися з кількох причин, наприклад, суспільство може стати більш науково орієнтованим або міф може бути витіснений новим міфом [33].

Важливо відзначити, що це лише загальна схема етапів міфотворення. Конкретні етапи та їх порядок можуть варіюватися залежно від конкретного міфу та суспільства, в якому він виник.

Міфотворення може мати як позитивний, так і негативний вплив на суспільство.

Позитивний вплив:

- міфи можуть об'єднувати людей, надаючи їм спільну систему вірувань і цінностей;
- міфи можуть надихати людей, показуючи їм приклади героїв і досягнень;
- міфи можуть надавати сенсу життя.

Негативний вплив:

- міфи можуть використовуватися для виправдання дискримінації та насильства;
- міфи можуть заважати прогресу, заохочуючи людей вірити в речі, які не є правдивими;
- міфи можуть використовуватися для маніпулювання людьми, змушуючи їх робити те, чого вони не хочуть робити.

Міфотворення в сучасній культурі має великий потенціал впливу на суспільство. Його можна використовувати для об'єднання людей, надання сенсу

життя, надихання та формування ідентичності. Однак важливо розуміти, що міфи також можуть бути використані для маніпулювання громадською думкою, формування стереотипів та утримання влади.

Науковий аналіз міфотворення в соціальних практиках є ключовим для розуміння його впливу на формування суспільних норм та цінностей. Вивчення етапів міфотворення допомагає виявити механізми його функціонування та впливу на суспільство. Такий аналіз є важливим для розробки стратегій протидії маніпуляціям та сприяння критичному мисленню в суспільстві.

Отже, розуміння етапів міфотворення у соціальних практиках дозволяє краще осмислити вплив міфів на суспільство та розробити ефективні стратегії культурної та ідентичної політики, спрямовані на зміцнення критичного мислення та формування позитивних цінностей.

2.2. Рушійні сили та чинники міфотворення у соціальних практиках

Рушійними силами міфотворення у соціальних практиках можуть виступати різні інтереси та цілі, зокрема:

1) релігійні, що зумовлюють створення міфів, спрямованих на пояснення релігійних вірувань і практик. Наприклад, християнський міф про створення світу пояснює, як Бог створив Всесвіт [34];

2) національні, що зумовлюють використання міфотворення для підтримки національної ідентичності. Наприклад, американський міф про засновників батьків пояснює, як була заснована Сполучені Штати Америки [35];

3) політичні, що зумовлюють творення міфів задля виправдання політичних дій. Наприклад, міф про російську винятковість використовувався для виправдання військової інтервенції в інші держави [36];

4) ідеологічні, що спрямовують міфотворення на просування певних ідеологем. Наприклад, міф про американську мрію використовується для

просування ідеї, що будь-хто може досягти успіху в Сполучених Штатах, якщо наполегливо працюватиме [37].

Разом із цим рушійною силою міфотворення можуть виступити й інтереси, пов'язані з науково-технічними інтересами. На нашу думку, прикладом такого спрямування можуть служити амбітні плани засновника SpaceX Ілона Маска щодо відправки людей на Марс [52]. У свою чергу, прогрес у сфері штучного інтелекту може викликати міфи про загрозу втрати робочих місць через автоматизацію та роботизацію промисловості.

Створення міфів може викликатися поширенням фейкових новин через соціальні мережі сприяє формуванню міфів у суспільстві. Наприклад, фейкова інформація про загрозу здоров'ю від вакцинації може бути сприйнята як правда, що створює міф про небезпеку вакцин [53].

Зацікавленість у безпеці теж може зумовлювати різні варіанти міфотворчості. Так, після терористичних актів, таких як події 11 вересня 2001 року, з'являються різноманітні теорії змови, які стають міфами про справжні мотиви та замисли за цими подіями [54].

Нові технології, такі як соціальні мережі та цифрові медіа, можуть значно полегшити міфотворення. Наприклад, соціальні мережі: платформи, такі як Facebook, Twitter, Instagram тощо, надають користувачам можливість швидко ділитися інформацією та ідеями зі значною аудиторією. Це дозволяє міфам поширюватися швидше та ефективніше, адже вони можуть стати вірусними через велику кількість спільної взаємодії.

У той же час, цифрові медіа теж грають неабияку роль у цьому питанні. Веб-сайти новин, блоги, подкасти, відеохостингові платформи, такі як YouTube, та інші цифрові канали дають можливість швидко розповсюджувати міфи через віральні контент та впливових ведучих. Нові технології створюють також можливість для створення візуально захоплюючого та легко сприйнятного контенту, що сприяє проникненню міфів у суспільство.

Слід зазначити, що алгоритми та персоналізована реклама дотичні до проблематики дослідження. Інтернет-платформи використовують алгоритми,

щоб персоналізувати вміст для кожного користувача, враховуючи їхні інтереси та попередню активність. Це дозволяє поширювати міфи, які відповідають конкретним попитам та поглядам аудиторії, що збільшує їхню ефективність.

Варто згадати також віртуальну реальність та розширену реальність. Технології VR та AR відкривають нові можливості для створення іммерсивних міфологічних світів та історій, які можуть сприйматися як реальність. Це дозволяє занурити аудиторію в міфологічні навколишні, підсилюючи їх вплив [55].

Це лише деякі з багатьох чинників, які сприяють міфотворенню у соціальних практиках. Конкретні фактори, які відіграють роль у будь-якому конкретному випадку, залежатимуть від конкретного міфу, суспільства, в якому він виник, та історичного контексту.

Усвідомлення чинників міфотворення у соціальних практиках має значення для різних сфер життя суспільства та індивідуального розвитку. Деякі практичні аспекти, які відображають значення цього усвідомлення.

Слід зазначити, що у випадку культурної рецепції та розуміння, має місце, наприклад, усвідомлення міфів та легенд, які виникли у давніх цивілізаціях, допомагає нам краще розуміти їхню культурну спадщину та традиції. Наприклад, вивчення грецьких міфів допомагає сучасним дослідникам та історикам краще розуміти античну грецьку культуру та її цінності.

Програми медіаосвіти стають ключовим елементом формування студентів, допомагаючи їм розвивати критичне мислення та розрізняти правдиву інформацію від фейкових новин. На прикладі аналізу фейкових новин та методів їх поширення студенти отримують можливість краще розуміти ризики маніпуляцій.

Участь у національних святах або культурних фестивалях сприяє формуванню спільнот та підтримці ідентичності, стимулюючи почуття належності до спільності.

Обмін культурними програмами між країнами полегшує міжкультурне спілкування, допомагаючи людям краще розуміти і приймати один одного.

Розкриття політичних скандалів та виявлення маніпулятивних прийомів в мас-медіа підвищує рівень політичної свідомості серед громадян і може стимулювати громадянську активність у суспільстві.

У цілому, усвідомлення факторів міфотворення сприяє розвитку культурної освіченості, критичного мислення та соціальної свідомості, що є важливим для сталого розвитку суспільства.

Отже, фактори міфотворення у соціальних практиках представляють собою комплексний набір впливів, що формують міфи у суспільстві. Культурні та історичні контексти, потреби суспільства, політичні цілі, медійний вплив, релігійні та філософські уявлення, економічні фактори та індивідуальні та колективні потреби грають ключову роль у формуванні та поширенні міфів. Міфи відображають спробу суспільства розуміти своє існування через емоційні та логічні асоціації, вони є об'єктом мудрості предків та не потребують логічного обґрунтування. Міфологічне мислення виникає з браку загальних абстрактних понять і виявляється у висловлюванні загальних концепцій через конкретні образи. Міфи також обґрунтовують моральні норми суспільства та містять практичні правила людської поведінки, що робить їх активною соціальною силою. У сучасному світі міфотворення має всебічний характер і є наслідком впливу різноманітних факторів, включаючи психологічні, соціокультурні, політико-культурні, політичні, інформаційно-технологічні, ментальні та освітні.

2.3. Форми та методи міфотворення у соціальних практиках

Аналіз форм та методів міфотворення допомагає виявити механізми, які лежать в основі цього процесу та визначити, які міфи проникають у суспільство та який вплив вони мають на індивідів.

Різнманітні форми міфотворення використовуються в соціальних практиках для пояснення походження світу, виховання моральних цінностей, а також для передачі складних ідей. Наприклад, усні міфи, які передаються з

покоління в покоління, розповідають про боротьбу героїв зі злими силами, так як у давніх міфах про богів і героїв.

Легенди, такі як історії про лиходіїв або героїв, можуть слугувати як приклади для наслідування або навіть вказівниками на моральні цінності. Наприклад, легенди про короля Артура часто містять уроки про вірність та мужність.

Казки, які зазвичай мають щасливий кінець, можуть бути використані для розваги дітей, але вони також мають потенціал для передачі важливих уроків. Наприклад, казка «Попелюшка» може навчити дітей про важливість доброти та терпіння.

Мистецтво, музика та театр можуть візуалізувати міфи і робити їх більш доступними для аудиторії. Наприклад, картини, які зображують міфологічних героїв, можуть надати візуальне уявлення про оповіді.

Мас-медіа, такі як телебачення та Інтернет, можуть поширювати міфи на широку аудиторію. Наприклад, фільми або серіали, які базуються на міфології, можуть популяризувати ці оповіді серед сучасного глядача.

Вивчення форм та методів міфотворення може покращити наше розуміння традиційних міфів різних культур. Наприклад, аналіз історії та символіки грецьких міфів, таких як міф про Персея або міф про Одиссея [56], може допомогти зрозуміти основні цінності та переконання давньогрецького суспільства.

Вивчення впливу міфів може виявити, як вони формують наше розуміння світу навколо нас та впливають на наші думки та поведінку. Наприклад, дослідження міфів про героїв, таких як Геракл або Прометей, може розкрити, як вони втілюють ідеали справедливості та мужності, впливаючи на моральні уявлення суспільства.

Розуміння форм міфотворення також може допомогти нам аналізувати, як міфи використовуються у політичних цілях. Наприклад, дослідження політичних міфів, таких як міфи про національну перевагу або міфи про

політичних лідерів, може розкрити, як вони маніпулюють думками та переконаннями громадян для досягнення певних політичних цілей.

Зрозуміння ролі міфів у суспільстві також може сприяти нашій медійній грамотності. Наприклад, аналіз міфів, що поширюються через мас-медіа, таких як телевізійні передачі або рекламні кампанії, допомагає нам розрізняти факти від фікції та уникати маніпуляцій соціальними мережами та новинними джерелами.

Слід зазначити, що розуміння форм та методів міфотворення у соціальних практиках є важливим для розвитку культурної освіченості, критичного мислення та соціальної свідомості, що є ключовими для сталого розвитку суспільства.

Таким чином, дослідження форм та методів міфотворення у соціальних практиках має важливе значення для розуміння впливу міфів на суспільство та індивідів. Проблематика цього дослідження полягає у розгляді різноманітних способів створення, поширення та впровадження міфів у суспільстві. Це важливо для кращого розуміння соціокультурного контексту, в якому функціонують міфи, а також для аналізу їх впливу на суспільні цінності, переконання та поведінку.

Серед форм міфотворення виділяються міфи, легенди, казки, притчі, символи та ритуали, які використовуються для передачі складних ідей, моральних цінностей та релігійних переконань у суспільстві. Ці форми сприяють формуванню і підтримці соціокультурних норм та цінностей, а також мають великий вплив на культурну та ідентичнісну свідомість. Методи міфотворення включають усну традицію, письмо, мистецтво, музику, театр та мас-медіа. Ці методи допомагають поширювати міфи на широку аудиторію і забезпечують їхню актуальність у сучасному світі. Враховуючи роль мас-медіа, особливо в інформаційній епоху, важливо розуміти, як вони використовуються для формування міфів та впливу на суспільство. Розуміння форм та методів міфотворення у соціальних практиках є ключовим для культурної освіченості, розвитку критичного мислення та соціальної свідомості. Це допомагає

аналізувати та оцінювати міфи, з якими ми стикаємося у повсякденному житті, та розробляти стратегії для протидії негативному впливу маніпулятивних міфів.

Отже, синтезуючи основні положення зазначеного розділу, варто акцентувати увагу на такому:

1. Розуміння етапів міфотворення у соціальних практиках дозволяє краще осмислити вплив міфів на суспільство та розробити ефективні стратегії культурної та ідентичної політики, спрямовані на зміцнення критичного мислення та формування позитивних цінностей.

2. Фактори міфотворення у соціальних практиках включають культурні, історичні, політичні, медійні, релігійні, філософські та економічні впливи. Міфи є спробою суспільства розуміти своє існування і відображають емоційні та логічні асоціації. Вони також обґрунтовують моральні норми та містять правила поведінки. У сучасному світі міфотворення визначається різними факторами, такими як психологічні, соціокультурні, політико-культурні та технологічні впливи.

3. Дослідження форм та методів міфотворення у соціальних практиках допомагає краще розуміти вплив міфів на суспільство та індивідів. Розуміння цього дозволяє аналізувати соціокультурний контекст, в якому функціонують міфи, і їх вплив на цінності та поведінку. Форми міфотворення, такі як міфи, легенди та символи, формують соціокультурні норми та ідентичність. Методи міфотворення, включаючи мас-медіа, допомагають поширювати міфи та впливати на суспільство. Розуміння цього є ключовим для культурної освіченості та розвитку критичного мислення.

РОЗДІЛ 3

ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ МІФОТВОРЕННЯ У СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ

3.1. Приклади міфотворення у сучасних соціальних практиках

Міфотворення, як процес створення та поширення міфів, відіграє істотну роль у сучасних соціальних практиках. Міфи, оповіді, які пояснюють світ і надають сенсу людському досвіду, використовуються в різних сферах життя, від політики та релігії до бізнесу та повсякденного спілкування.

У даному випадку можна говорити про використання міфів для конструювання ідентичності. Наприклад, український міф про Козака Мамаю може об'єднати громадян навколо спільної історичної та культурної спадщини [57].

Авторитарні політичні лідери і сьогодні використовують міфи про свою неперевершеність або божественне походження, щоб утверджувати свою владу. Так, Кім Чен Ин створив міф про себе як «великого лідера», що забезпечив йому лояльність населення північнокорейського режиму [58].

Міфи у маркетингу характерні для сучасного світу. Наприклад, компанія Nike використовує міфологічного богиню перемоги Ніку для просування свого бренду та спортивного одягу. Цей символ став іконічним для компанії та асоціюється з успіхом та перемогою [59].

Теорія змови, такі як «плоска Земля» або «теорія змови» [60], нерідко стають об'єктом обговорення в соціальних медіа. Ці міфи можуть мати серйозний вплив на громадську думку та створювати розколи в суспільстві, підірвавши довіру до наукових фактів та експертизи.

Важливо усвідомлювати роль міфів у нашому житті та критично оцінювати інформацію, яку ми споживаємо. Ми повинні вміти розрізняти факти та вигадки, а також розуміти, як міфи можуть використовуватися для маніпулювання нами.

Персоніфіковані приклади міфотворення у сучасних соціальних практиках.

Міф про сильного лідера Володимира Путіна, а також про непереможну російську армію, зазнає серйозних ударів на тлі сучасних подій, особливо у зв'язку з війною проти України. Давайте розглянемо основні аспекти цього процесу більш детально [44].

У сучасному світі спостерігається розпад деяких міфів, які раніше оточували російського президента Володимира Путіна та його країну. Ствердження про його силу та владу починає втрачати свою вагу через його віддаленість від активної участі війни на сході України та фізичну віддаленість від проблем своєї країни. Російська армія, яка колись вважалася непереможною, стикається з нездатністю досягти швидких перемог і виявляється неспроможною в багатьох військових операціях. При цьому, міф про економічну могутність Росії починає розпадатися через масштабні економічні санкції та внутрішні протести проти політики Путіна. Супротив України стає прикладом для багатьох країн, що відкриває їхні очі на агресивні дії Росії та переосмислення їхньої політики. Усі ці зміни відбиваються не лише на міжнародній арені, але й у внутрішній політиці Росії, підірвавши образ непохитної влади.

Все це ставить під сумнів усі міфи, що тривалий час підтримувалися російською пропагандою. Реальність, в якій Путін більше не виглядає як сильний лідер, а російська армія – як непереможна сила, змінює глобальне сприйняття Росії та її ролі у світі.

У той же час, американський мільярдер Ілон Маск, засновник соціальної мережі X (колишній Twitter), нещодавно потрапив під хвилю критики за поширення дезінформації про війну між Ізраїлем та ХАМАС. Дослідження, проведене компанією NewsGuard, виявило, що через платформу X активно поширювалися одні з найвідоміших фейкових новин щодо цього конфлікту. Основна проблема полягає в алгоритмі, який надає пріоритет «перевіреному» акаунтам X Premium, що дозволяє їм охоплювати ширшу аудиторію [45].

Верифікація акаунтів через платну підписку X Premium, запроваджену Маском у березні 2023 року, спрямована на забезпечення достовірності акаунтів за допомогою місячної плати у розмірі 8 доларів. Проте, як показало дослідження, ця функція стала сприятливим середовищем для поширення дезінформації ботами та зловмисниками. Алгоритми X надають пріоритет публікаціям із верифікованих акаунтів, внаслідок чого їхні повідомлення стають більш помітними для користувачів [45].

Серед прикладів поширених фейкових новин були такі твердження: Україна продала зброю ХАМАСу; Ізраїль убив 33 000 палестинських дітей з 2008 року; відео ізраїльських та палестинських дітей у клітках; відео із захопленими в полон ізраїльськими високопосадовцями; зруйнована православна церква Святого Порфирія в Газі; бойовики ХАМАС святкують викрадення ізраїльського малюка; інсценування CNN нападу на свою знімальну групу в Ізраїлі; Білий дім виділив Ізраїлю допомогу у розмірі 8 мільярдів доларів; Ізраїль інсценував смерть дитини від удару ХАМАСу; теракт ХАМАС під «фальшивим прапором». Ці публікації отримали понад 1 349 979 поширень та були переглянуті понад 100 мільйонів разів у всьому світі лише за один тиждень [45].

У відповідь на критику Ілон Маск зазначив, що на платформі X можна використовувати функцію верифікації фактів через фільтр «Примітка спільноти». Однак, як виявилось, 79 з 250 неправдивих постів (32%) все ще були позначені як достовірні, що вказує на проблеми в ефективності цієї функції. Попри те, що дезінформація також поширювалася через інші соціальні мережі, такі як Facebook, Instagram, TikTok та Telegram, саме X Маска була чи не єдиною платформою, яка публічно заявляла про боротьбу з фейками, але насправді сприяла їхньому поширенню [45].

Таким чином, ситуація з поширенням дезінформації через платформу X під керівництвом Ілона Маска підкреслює важливість ретельного підходу до модерування контенту та верифікації інформації на платформах із великою аудиторією. Це вимагає удосконалення алгоритмів та механізмів верифікації,

щоб запобігти поширенню фейкових новин та забезпечити достовірність інформації для користувачів.

Слід зазначити, що Грета Тунберг – молодіжна активістка зі Швеції стала символом боротьби проти кліматичних змін, і її образ використовують для мобілізації екологічного руху по всьому світу. Міф про «дитину, яка змінила світ» допоміг привернути увагу до проблеми клімату [46].

У соціальних мережах з'явився рух QAnon, що став предметом численних міфів та спекуляцій. Хоча його часто пов'язують з політикою, сам рух не має чіткої політичної агенди і спочатку з'явився як інтернет-феномен, що поширював теорії змови. Багато вважають, що за ніком «Q» стоїть одна особа або група осіб, проте це не підтверджено. Деякі прихильники QAnon вірять, що інформація, яку він поширює, є правдивою, але ці твердження не мають достатнього підґрунтя. Рух активно пропагує ідею захисту дітей від сексуальних злочинів, але використовує дезінформацію, що може створювати загрозу безпеці громадськості. Незважаючи на поширеність у соціальних медіа, QAnon є досить нішевим явищем, і багато людей не підтримують його теорії [47].

Ці міфи відображають складну природу руху QAnon та його вплив на громадське мислення та політичну культуру.

Варто наголосити на міфах, що оточують інфлюенсер-маркетинг [48]:

Міф 1: Інфлюенсери завжди є автентичними Це правда, що не всі інфлюенсери є автентичними. Багато з них отримують оплату за публікації, і це може впливати на їхню об'єктивність. Важливо, щоб бренди та споживачі підходили до співпраці з інфлюенсерами з розумінням, що іноді рекламні повідомлення можуть бути не повністю об'єктивними.

Міф 2: Інфлюенсер-маркетинг — це завжди дорого Це дійсно міф. Хоча великі інфлюенсери можуть мати високі вимоги до оплати, існують і мікро-інфлюенсери, які можуть надати значний вплив за менші кошти. Вибір правильного інфлюенсера для вашої кампанії може бути ключем до успіху.

Міф 3: Інфлюенсер-маркетинг завжди призводить до великого обсягу продажів Це дійсно потрібно розглядати з усією відповідальністю. Інфлюенсер-маркетинг може бути ефективним, але не завжди призводить до миттєвого збільшення продажів. Важливо мати реалістичні очікування і вимірювати результати кампанії.

Водночас, набір міфів про компанію Apple складається з дев'яти основних тверджень, які розглядаються в контексті обґрунтування та спростування [49].

Починаючи з першого міфу, ствердження, що продукти Mac повинні використовувати виключно аксесуари від Apple, є популярним, але необґрунтованим. Цей міф базується на естетиці та спільному дизайні, проте він ігнорує альтернативні варіанти, які можуть бути ефективними та більш доступними.

Міф про обов'язкове використання лише оригінальної зарядки для iPhone є ще одним поширеним, але недостатньо підтвердженим. Це твердження засноване на загальному переконанні, а не на конкретних фактах, і фактично може бути спростоване, оскільки сторонні зарядні пристрої також можуть бути сумісними з iPhone.

Третій міф стосується твердження, що Apple спеціально створює свою продукцію так, щоб вона швидко застаріла. Це твердження має базуватися на виборчому сприйнятті та частковій інформації, оскільки фактично Apple робить зусилля для підтримки старих пристроїв через випуск оновлень програмного забезпечення.

Четвертий міф стверджує, що успіх Apple зумовлений виключно особистістю Стіва Джобса. Це твердження спростовується тим, що успіх компанії залежить від роботи всього колективу, а не лише від дій однієї особи.

П'ятий міф стверджує, що всі продукти Apple є шедеврами. Це твердження не враховує того факту, що компанія має історію невдач та недоліків, які також слід враховувати при оцінці її продукції.

Шостий міф стосується переконання, що Apple єдиний в своєму роді та неперевершений. Це твердження може бути спростоване на основі аналізу

конкурентного середовища та порівняння продукції Apple з альтернативними пропозиціями на ринку.

Сьомий міф стверджує, що всі продукти Apple є інноваційними. Це твердження може бути відкинуте на основі того, що компанія час від часу випускає продукцію, яка не завжди є інноваційною або революційною.

Восьмий міф стверджує, що Apple завжди слідує найкращим практикам у своїй галузі. Це твердження не враховує того, що компанія може робити помилки та приймати неправильні рішення, так само, як і будь-яка інша організація.

Дев'ятий міф стверджує, що критика Apple неправомірна. Це твердження може бути спростоване на основі того, що критика є важливою складовою конструктивного діалогу та може сприяти покращенню якості продукції та послуг компанії.

Отже, розглянуті міфи про компанію Apple відображають широкий спектр уявлень та думок про неї, проте для повноцінного розуміння необхідно аналізувати їх науково та обґрунтовано.

Слід зауважити, що деякі міфи про Чорну п'ятницю можуть виникати через маркетингові кампанії та стереотипи. Наприклад, не всі знижки є дійсно вигідними, оскільки деякі магазини можуть збільшувати ціни перед Чорною п'ятницею, щоб потім здавати товари зі знижкою. Тому важливо уважно порівнювати ціни. Також варто зазначити, що не всі товари під час Чорної п'ятниці є унікальними та високоякісними, оскільки деякі можуть мати знижену якість або бути застарілими версіями. Крім того, не всі пропозиції обмежені часом, і деякі магазини можуть продовжувати знижки після Чорної п'ятниці. Важливо ретельно перевіряти характеристики товарів та розглядати пропозиції, які можуть бути кращими в інші періоди року. Необхідно також пам'ятати, що не всі товари є необхідними або вигідними для покупця, тому варто купувати тільки те, що дійсно потрібно [50].

Усвідомлене та обачливе споживання важливо під час Чорної п'ятниці, щоб уникнути попадання на підступні маркетингові стратегії та зробити правильний вибір покупок.

Загальний висновок полягає в тому, що в сучасному світі інформаційний простір і споживчі ринки насичені міфами та стереотипами, які можуть впливати на наше сприйняття різних ситуацій та продуктів. Важливо усвідомлювати ці міфи та аналізувати їх, щоб приймати обґрунтовані рішення, як у плані споживання, так і у плані розуміння подій у світі. Наприклад, міфи про компанію Apple показують, як існує широкий спектр уявлень про цю компанію та її продукцію. Аналіз та спростування цих міфів допомагає краще розуміти реальний стан речей і уникнути підступних уявлень. Те ж саме стосується міфів про Чорну п'ятницю та інші сфери життя. Усвідомлене та обачне споживання, а також критичне мислення допомагають уникнути попадання на підступні маркетингові стратегії та зробити обґрунтовані вибори.

3.2. Чинники удосконалення наукових досліджень ролі міфотворення у сучасних соціальних практиках

Удосконалення досліджень міфотворення в сучасних соціальних практиках є важливим завданням у глобальному контексті. Це вимагає врахування різноманітних чинників, що впливають на міфотворення та його роль у суспільстві.

По-перше, інтердисциплінарний підхід є ключовим для збагачення досліджень міфотворення, оскільки цей явище взаємодіє з різними аспектами культури, історії, психології та соціології. Інтердисциплінарний підхід дозволяє отримати більш повне розуміння міфотворення з різних перспектив.

Інтердисциплінарний підхід до дослідження феномена міфотворчості включає використання методів та теорій з різних наукових дисциплін для досягнення глибшого розуміння цього явища. Наприклад, культурні

антропологи та соціологи часто співпрацюють для вивчення міфів у контексті суспільних структур та відносин. Вони можуть аналізувати, як міфи відображають і підтримують соціальні норми, цінності та ідентичності. Дослідження міфів про походження етнічних груп, таких як міф про заснування Риму Ромулом і Ремом, розкриває, як ці наративи зміцнюють колективну ідентичність та соціальну згуртованість [61].

Історики та літературознавці можуть спільно досліджувати міфи в історичних текстах і літературних творах, аналізуючи їх еволюцію та вплив на культурні традиції. Це дозволяє виявити, як історичні події та соціальні зміни впливають на трансформацію міфів. Наприклад, дослідження образу короля Артура у середньовічній літературі показує, як ця фігура відображає ідеали лицарства та королівської влади тієї епохи.

Психологи та міфологи можуть співпрацювати для вивчення архетипів і колективного несвідомого в міфах. Психоаналітичний підхід Карла Юнга аналізує міфи як прояви загальних психологічних структур та переживань. Наприклад, архетип матері, що з'являється в міфах про богиню-матір у різних культурах, відображає універсальні аспекти людської психіки [62].

Медіазнавці та дослідники комунікації можуть аналізувати сучасні міфи, які поширюються через мас-медіа та соціальні мережі. Вони досліджують, як медіа створюють, поширюють і трансформують міфи, а також як ці наративи впливають на суспільну думку та поведінку. Наприклад, дослідження міфів про успіх у популярних ЗМІ, таких як історії про «американську мрію», показує, як ці наративи формують суспільні уявлення про успішність та мотивацію.

Археологи та етнографи можуть об'єднати зусилля для вивчення матеріальних і нематеріальних аспектів міфів. Археологічні знахідки можуть підтверджувати або спростовувати елементи міфів, тоді як етнографічні дослідження можуть розкрити сучасне значення та використання міфів у різних культурах. Наприклад, дослідження мегалітичних споруд, таких як Стоунхендж, разом з етнографічними свідченнями про сучасні ритуали,

пов'язані з цими місцями, може показати, як міфи зберігаються та адаптуються впродовж часу.

Політологи та фахівці з культурних студій можуть досліджувати політичні міфи та їх вплив на національну ідентичність, ідеологію та легітимацію влади. Це дозволяє зрозуміти, як міфи використовуються в політичних дискурсах для формування та підтримки певних політичних порядків. Наприклад, міф про «маніфест долі» у США, який виправдовував експансію на захід, показує, як ці наративи впливають на політичну риторичу та політичні рішення.

Інтердисциплінарний підхід до дослідження міфотворчості дозволяє враховувати різні аспекти цього складного явища, об'єднуючи знання та методи з різних дисциплін. Це сприяє глибшому розумінню ролі міфів у суспільстві та їх впливу на культуру, психологію, історію та соціальні практики.

Другий важливий аспект – це концентрація на конкретних контекстах. Для розуміння міфів і їх впливу необхідно досліджувати їх у конкретних культурних, історичних і соціальних умовах. Врахування контексту допомагає краще розуміти значення та роль міфів у певному суспільстві.

Використання новітніх методів дослідження є ще одним важливим фактором удосконалення проблематики міфотворення. Розвиток технологій дозволяє дослідникам отримувати більш об'єктивні результати, використовуючи нові можливості для збору та аналізу даних.

Для дослідження феномена міфотворчості рекомендуються новітні методи, які забезпечують більш об'єктивний, точний та всеосяжний аналіз. Аналіз великих даних (Big Data) є одним із таких методів, що дозволяє обробляти та аналізувати великі обсяги текстів, зокрема медійних та літературних джерел, для виявлення тенденцій і патернів у міфотворчості. Використання алгоритмів обробки природної мови (NLP) та машинного навчання допомагає автоматизувати цей процес. Наприклад, дослідження соціальних мереж для виявлення сучасних міфів та їхньої динаміки може

показати, як певні наративи, такі як теорії змови, поширюються та змінюються в онлайн-середовищі [63; 64].

Інший метод – цифрова текстологія, яка використовує комп'ютерні технології для аналізу текстів. Це дозволяє порівнювати велику кількість текстів, виявляючи спільні теми, мотиви та структури. Наприклад, дослідження античних міфів за допомогою цифрової текстології може розкрити, як певні сюжети та образи повторюються і трансформуються в різних культурах та епохах.

Соціальні експерименти та опитування також є важливими методами для дослідження міфотворчості. Вони дозволяють безпосередньо вивчати, як сучасні люди сприймають і використовують міфи. Наприклад, експерименти з вивченням реакцій на нові міфічні наративи в медіа можуть показати, як ці наративи впливають на формування громадської думки.

Геоінформаційні системи (ГІС) допомагають дослідникам вивчати просторові аспекти міфів, виявляючи, як географічні місця стають частиною міфічних наративів. Це може бути корисним у дослідженні міфів, пов'язаних із певними локаціями, такими як священні гори або міста. Наприклад, аналіз міфів про священні місця за допомогою ГІС може показати, як ці місця впливають на культурну ідентичність та релігійні практики [65].

Використання віртуальної реальності (VR) та доповненої реальності (AR) відкриває нові можливості для вивчення та представлення міфів. Ці технології можуть використовуватися для створення інтерактивних реконструкцій міфічних сюжетів або місць, що дозволяє дослідникам і широкій аудиторії краще розуміти та взаємодіяти з міфами. Наприклад, створення VR-реконструкцій стародавніх ритуалів може допомогти вивчити їхню структуру та значення в контексті тогочасного суспільства [66].

Етичні аспекти стають невід'ємною складовою дослідження міфотворення, оскільки дотримання етичних норм гарантує захист прав та інтересів учасників дослідження та забезпечує достовірність отриманих даних. Міжнародна співпраця є ще одним ключовим елементом удосконалення

досліджень міфотворення, оскільки міфи та їх впливи можуть мати глобальний характер. Обмін досвідом та знаннями між дослідниками з різних країн сприяє більш глибокому розумінню міфотворення як явища. Поширення знань про міфотворення та врахування рефлексивних позицій у дослідженнях стимулюють діалог та критичне мислення щодо цієї проблеми.

Етичні аспекти важливі під час дослідження міфотворчості, оскільки забезпечують достовірність результатів, захищають права учасників і зберігають довіру до науки. Конфіденційність та анонімність учасників є критичними, особливо при проведенні інтерв'ю чи опитувань. Наприклад, досліджуючи сучасні міфи, важливо захистити особисті дані респондентів. Інформована згода гарантує, що учасники знають мету і методи дослідження та можуть відмовитися від участі. Це важливо при вивченні чутливих тем, таких як політичні міфи. Достовірність і об'єктивність даних забезпечують наукову чесність; дослідники повинні уникати упередженості, наприклад, при аналізі медіа-міфів. Повага до культурних та соціальних контекстів означає врахування специфіки традицій спільнот, що досліджуються. Наприклад, при вивченні міфів корінних народів важливо поважати їхні традиції. Відповідальність перед суспільством вимагає усвідомлення наслідків публікацій, оскільки поширення неперевіраних теорій може спричинити дезінформацію.

Глобальний контекст — це широкий соціально-культурний, економічний, політичний і технологічний фон, що охоплює взаємозв'язки між країнами та культурами. Він важливий для дослідження міфотворення з кількох причин.

По-перше, міфи часто поширюються глобально через медіа та інтернет, впливаючи на різні культури. Наприклад, сучасні міфи про технології або змови швидко стають всесвітніми. По-друге, глобальний контекст дозволяє виявити спільні риси міфів у різних культурах, що допомагає краще зрозуміти загальні закономірності міфотворення. Наприклад, міфи про героїв часто відображають універсальні цінності. По-третє, він допомагає зрозуміти взаємодію між локальними і глобальними міфами, показуючи, як вони взаємно впливають один на одного. Наприклад, місцеві міфи можуть змінюватися під

впливом глобальних медіа. По-четверте, глобальний контекст дозволяє досліджувати, як глобальні проблеми, такі як зміна клімату або пандемії, створюють нові міфи або змінюють існуючі. Наприклад, міфи про COVID-19 мають глобальний характер і впливають на суспільні настрої в різних країнах.

Отже, удосконалення досліджень міфотворення в сучасних соціальних практиках є ключовим завданням у глобальному контексті. Для досягнення цієї мети важливо враховувати різноманітні чинники, такі як інтердисциплінарний підхід, концентрація на конкретних контекстах, використання новітніх методів дослідження, етичні аспекти, міжнародна співпраця та поширення знань. Це сприятиме кращому розумінню ролі міфів у суспільстві та стимулюватиме діалог та критичне мислення з цього питання. Новітні методи дослідження феномена міфотворчості, такі як аналіз великих даних, цифрова текстологія, соціальні експерименти та опитування, геоінформаційні системи, а також віртуальна та доповнена реальність, значно розширюють можливості для вивчення та розуміння цього складного явища. Використання цих методів дозволяє отримати більш об'єктивні та всеосяжні результати, що сприяє глибшому аналізу ролі міфів у сучасних соціальних практиках. Етичні аспекти, такі як конфіденційність, інформована згода, об'єктивність, культурна повага та відповідальність перед суспільством, є критично важливими для захисту прав учасників і забезпечення якості досліджень міфотворчості. Глобальний контекст дозволяє враховувати міжкультурні впливи, виявляти спільні риси та закономірності, розуміти взаємодії між локальними і глобальними міфами, а також аналізувати вплив глобальних викликів на міфотворення.

Визначимо такі підсумки:

1. У сучасному світі міфи та стереотипи переплітаються з інформаційним простором і споживчими ринками, впливаючи на наше розуміння різних ситуацій і товарів. Розуміння цих міфів допомагає нам уникнути підступних уявлень і приймати обґрунтовані рішення щодо споживання і сприйняття подій. Наприклад, аналіз міфів про компанію Apple дозволяє краще зрозуміти її продукцію та стратегії. Те ж саме стосується міфів

про Чорну п'ятницю та інші сфери життя. Усвідомлене та критичне споживання є ключовими для уникнення впливу підступних маркетингових стратегій і прийняття обґрунтованих рішень. Таке знання про міфи є необхідною складовою суспільного сприйняття і прийняття рішень у сучасному світі.

2. Слід застосовувати інтердисциплінарний підхід у дослідженнях міфотворення, оскільки воно має міцні зв'язки з різними сферами культури, історії, психології, соціології і т.д. Це дозволяє отримати глибше розуміння міфотворення з різних перспектив і враховувати його складний характер. Другий важливий аспект - це зосередження на конкретних контекстах. Для розуміння міфів і їх впливу потрібно аналізувати їх у конкретних культурних, історичних і соціальних умовах. Використання нових методів дослідження також є ключовим фактором удосконалення проблематики міфотворення, оскільки це дозволяє отримувати більш об'єктивні результати. Дотримання етичних норм є необхідним у проведенні досліджень міфотворення, оскільки це гарантує захист прав учасників та досліджує їхні інтереси. Міжнародна співпраця також важлива для розширення розуміння міфотворення на глобальному рівні. Поширення знань та рефлексивність в дослідженнях стимулюють діалог та критичне мислення щодо цієї теми.

ВИСНОВКИ

Таким чином, підбиваючи підсумки наукового дослідження, варто констатувати, що завдання роботи були розкриті, а мету – досягнуто, а гіпотеза підтвердилася.

Встановлено, що міфотворення як важливий феномен, привертає увагу різних наук, включаючи етнологію, фольклористику, соціологію, психологію та релігієзнавство. В сучасному суспільстві воно залишається актуальним, пройшовши трансформації та приймаючи нові форми та функції. Аналіз міфотворення в сучасних соціальних практиках здійснюється через п'ять основних підходів: структурно-семіотичний, функціональний, інтерпретативний, психологічний та соціологічний. Ці підходи сприяють розумінню глибинних значень міфів, їх впливу на суспільство, інтерпретації в контексті культури, аналізу психологічних механізмів та розкриттю ролі у соціальному житті. Дослідження міфотворення на сучасному етапі є важливим для розуміння соціальних процесів, способу конструювання реальності та взаємодії між людьми. Ці підходи часто комбінуються для отримання більш повного розуміння даного феномена.

Досліджено, що міфотворення та соціальні практики взаємопов'язані і впливають одне на одного, що формує культурний ландшафт суспільства. Міфотворення включає процес створення, трансляції та трансформації міфів, які впливають на свідомість і поведінку людей, а також конструюють реальність та цінності суспільства. Соціальні практики, у свою чергу, є системою стійких форм людської діяльності, що задовольняють потреби та інтереси людей, втілюючи у собі певні цінності та ідеали. Міфи впливають на формування та розвиток соціальних практик, а соціальні практики відображають, утверджують і перетворюють міфи, інтерпретуючи події та символи. Динамічність та варіативність є важливими аспектами, оскільки міфи та соціальні практики постійно змінюються та мають різноманітні інтерпретації. Вони відіграють значну роль у житті суспільства, а вивчення їх

взаємозв'язку допомагає краще зрозуміти культурну еволюцію та динаміку суспільства.

Наголошено, що принципи та методи дослідження міфотворення та соціальних практик, засновані на різноманітних підходах гуманітарних наук, дозволяють отримати глибше розуміння цих явищ у сучасному суспільстві. Мультидисциплінарність вимагає інтегрованого підходу, враховуючи знання з етнології, фольклористики, антропології та інших галузей. Контекстуальний аналіз важливий для кращого розуміння значення та функцій міфів і практик у конкретних культурних та історичних умовах. Інтердисциплінарність сприяє комплексному розумінню явищ. Практична спрямованість дослідження дозволяє розглядати не лише теоретичні аспекти, але й їхні практичні наслідки для суспільства. Критичний аналіз допомагає оцінити різні тлумачення та виявити їхні впливи та обмеження.

Зазначено, що вивчення етапів міфотворення в соціальних практиках проливає світло на механізми формування та поширення культурних уявлень і цінностей. Важливість розуміння цих етапів полягає в їхній здатності розкрити, як міфи виникають, еволюціонують і впливають на суспільство. Аналіз інституціоналізації та інтерпретації міфів допомагає розкрити їхню роль у формуванні ідентичності та соціокультурних практик. Зрозуміння занепаду міфів в контексті сучасного суспільства може надати важливі вказівки щодо трансформації ціннісних установок та культурного ландшафту. Такий аналіз сприяє розробці ефективних стратегій культурної політики та сприяє створенню освітніх програм, спрямованих на підтримку критичного мислення та сприйняття різноманітності культурних виразів.

Охарактеризовано, що фактори міфотворення у соціальних практиках представляють собою комплексний набір впливів, що формують міфи у суспільстві. Культурні та історичні контексти, потреби суспільства, політичні цілі, медійний вплив, релігійні та філософські уявлення, економічні фактори та індивідуальні та колективні потреби грають ключову роль у формуванні та поширенні міфів. Міфи відображають спробу суспільства зрозуміти своє

існування через емоційні та логічні асоціації, вони є об'єктом мудрості предків та не потребують логічного обґрунтування. Міфологічне мислення виникає з браку загальних абстрактних понять і виявляється у висловлюванні загальних концепцій через конкретні образи. Міфи також обґрунтовують моральні норми суспільства та містять практичні правила людської поведінки, що робить їх активною соціальною силою. У сучасному світі міфотворення має всебічний характер і є наслідком впливу різноманітних факторів, включаючи психологічні, соціокультурні, політико-культурні, політичні, інформаційно-технологічні, ментальні та освітні.

Акцентовано увагу, що дослідження форм та методів міфотворення у соціальних практиках має важливе значення для розуміння впливу міфів на суспільство та індивідів. Проблематика цього дослідження полягає у розгляді різноманітних способів створення, поширення та впровадження міфів у суспільстві. Це важливо для кращого розуміння соціокультурного контексту, в якому функціонують міфи, а також для аналізу їх впливу на суспільні цінності, переконання та поведінку. Серед форм міфотворення виділяються міфи, легенди, казки, притчі, символи та ритуали, які використовуються для передачі складних ідей, моральних цінностей та релігійних переконань у суспільстві. Ці форми сприяють формуванню і підтримці соціокультурних норм та цінностей, а також мають великий вплив на культурну та ідентичнісну свідомість. Методи міфотворення включають усну традицію, письмо, мистецтво, музику, театр та мас-медіа. Ці методи допомагають поширювати міфи на широку аудиторію і забезпечують їхню актуальність у сучасному світі. Враховуючи роль мас-медіа, особливо в інформаційній епоху, важливо розуміти, як вони використовуються для формування міфів та впливу на суспільство. Розуміння форм та методів міфотворення у соціальних практиках є ключовим для культурної освіченості, розвитку критичного мислення та соціальної свідомості. Це допомагає аналізувати та оцінювати міфи, з якими ми стикаємося у повсякденному житті, та розробляти стратегії для протидії негативному впливу маніпулятивних міфів.

Так, у сучасному світі інформаційне середовище та ринки споживчих товарів насичені міфами та стереотипами, які можуть впливати на наше сприйняття та рішення. Розуміння цих міфів та їх аналіз є ключовим для прийняття обґрунтованих вирішень як у сфері споживання, так і в розумінні подій у світі. Наприклад, дослідження міфів, пов'язаних із компанією Apple, розкриває різноманітні уявлення та їх вплив на споживачів. Аналіз цих міфів допомагає краще розуміти реальну ситуацію та уникнути недоречних переконань. Таке саме стосується міфів, пов'язаних із сферою споживання, наприклад, Чорною п'ятницею. Свідоме споживання та критичне мислення є важливими для уникнення підступних маркетингових стратегій та прийняття обґрунтованих рішень. Отже, знання та аналіз міфів є важливими аспектами суспільного сприйняття та прийняття рішень у сучасному інформаційному суспільстві.

Отже, удосконалення дослідження міфотворення в сучасних соціальних практиках є критично важливим завданням у глобальному контексті. Фактори, що сприяють цьому удосконаленню, включають інтердисциплінарний підхід, акцент на конкретних контекстах, використання нових дослідницьких методів, етичні розгляди, міжнародну співпрацю, поширення знань, рефлексивність, розвиток нових теорій, практичне застосування та сприяння діалогу. Ці фактори націлені на поліпшення розуміння та вирішення проблем міфотворення, що має важливе значення для забезпечення демократії, громадської безпеки, інформаційної свободи та довіри до інститутів суспільства. Такий комплексний підхід дозволить краще осмислити сутність міфотворення та розробити ефективні стратегії для протидії дезінформації та фейковим новинам у сучасному світі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналітичний підхід до психокорекції К. Г. Юнга. URL: <https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=403595> (дата звернення: 25.03.2024).
2. Антифейк МОЗ України про вакцинацію і загрозу епідемій. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/antifejk-moz-ukraini-pro-vaksinaciju-i-zagrozu-epidemij> (дата звернення: 20.03.2024).
3. Бондаренко Ю. О. Міфотворення як соціальна технологія. *Теорія та історія соціології*. 2012. № 1. С. 11-15. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153585192.pdf> (дата звернення: 04.04.2024).
4. Бондаренко Ю. Соціальний міф як об'єкт соціологічного аналізу: теоретичний аспект. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/9799/1/socst_2013_1_8.pdf (дата звернення: 14.04.2024).
5. Борисова Т.Б. Міфологічність мислення як фактор розширення можливостей пізнання в сучасному мистецтві. URL: <https://newacropolis.org.ua/theses/mifolohichnist-myslennia-iaak-faktor-rozshyrennia-mozhlyvostei-piznannia-v-suchasnomu-mystetstvi-1500792584> (дата звернення: 04.03.2024).
6. Бредіс І. Пострадянський парадокс: демократія в Україні, автократія в Росії. URL: https://zn.ua/ukr/international/postradyanskiy_paradoks_demokratiya_v_ukrayini,_avtokratiya_v_rosiyi.html (дата звернення: 04.04.2024).
7. Бурлачук В. Символічні системи та конструювання соціального смислу. *Соціологія : теорія, методи, маркетинг*. 2004. № 3. С. 147–155.
8. Вигаданий світ : українські проекти у VR та AR. URL: <https://creativeeurope.in.ua/posts/ukrainian-projects-vr> (дата звернення: 25.02.2024).
9. Геоінформаційні системи (ГІС). URL : <http://www.znannya.org/?view=gis> (дата звернення: 20.02.2024).
10. Грета Тунберг. URL: <https://suspilne.media/tag/greta-tunberg/> (дата звернення: 15.03.2024).

11. Гуцол С. Ю. Психологія міфотворення в сучасній культурі : автореф. дис... докт. психол. наук. Київ, 2015. 40 с.
12. Гідденс Е. Соціологія. Київ : «Основи», 2005. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-173.html> (дата звернення: 04.04.2024).
13. Зеленін В. В. Основи міфодизайну : Психотехнології керування медіареальністю : навч.-метод. посіб. Київ : Вид-во «Гнозіс», 2017. 168 с.
14. Ілон Маск – «супер джерело» дезінформації про війну між Ізраїлем та ХАМАС. URL: <https://www.unian.ua/world/ilon-mask-viyavivsvya-golovnim-dzherelom-dezinformaciji-pro-viynu-mizh-izrajilem-ta-hamas-zmi-12442785.html> (дата звернення: 25.03.2024).
15. Інфлюенсер-Маркетинг : Міфи та Реальність від Цеподай Марсель. URL: <https://medium.com/@cepodajm/%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BB%D1%8E%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%B5%D1%80-%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3-%D0%BC%D1%96%D1%84%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-589db37a99db> (дата звернення: 15.04.2024).
16. Калашнік О. В. Міф як синкретична форма віртуальної реальності. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2010. Вип. 41. С. 141–151.
17. Кім Чен Ін заявив про «час підготуватися до війни». URL: <https://espreso.tv/svit-kim-chen-in-zayaviv-pro-chas-pidgotuvatisya-do-viyni> (дата звернення: 25.05.2024).
18. Кобзар О. І. Міфопоетика як предмет і метод літературознавчого дослідження. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Філологічна. 2010. Вип. 15. С. 131 – 139.
19. Козак Мамай : міф чи реальність? URL: http://www.pervomaisk.mk.ua/s/kozak_mamaу_mif_chi_realnist- (дата звернення: 25.03.2024).
20. Колісниченко А. В. Проблема визначення терміну «міфопоетика». *Лінгвістична теорія та практика : історичне надбання, актуальні проблеми*

та перспективи розвитку : матеріали VIII міжнародної наук.-практ. конференції, присвяченої пам'яті д. філол. наук, проф. А.К.Корсакова, 12-13 грудня 2014 р. Одеса, 2014. С. 84-87. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/15419/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE> (дата звернення: 14.04.2024).

21. Кузьменко Г. О. Соціально-політичний міф : міфотворення та міфотворчість у призмі сучасних комунікативних практик. *Публічне урядування*. 2021. № 1 (26). С. 71-84. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-1\(26\)-71-84](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-1(26)-71-84) (дата звернення: 04.03.2024).

22. Лекція 3-4. Філософія міфології. URL: <https://www.google.com/search?q=%D0%9C%D1%96%D1%84+%D1%8F%D0%BA+%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0+%D1%81%D0%> (дата звернення: 25.05.2024).

23. Леонтьєва Л. Аспекти українського міфотворення. URL : <https://newacropolis.org.ua/theses/aspekty-ukrainskoho-mifotvorennia-1500792584> (дата звернення: 04.04.2024).

24. Маск поділився планами колонізації Марса : якими будуть найближчі кроки. URL: <https://tsn.ua/svit/mask-podilivsvya-planami-kolonizaciyi-marsa-yakimi-budut-naublizhchi-kroki> (дата звернення: 25.05.2024).

25. Міф про Одиссея. URL : https://supermif.com/mif_pro/mif_pro_odisea.html (дата звернення: 25.05.2024).

26. Міф. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D1%84#:~:text=%D0%9C> (дата звернення: 04.04.2024).

27. Несен І. Структурно-семіотичний аналіз та його застосування в етнологічних дослідженнях. URL : <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2008/25/articles/4.pdf> (дата звернення: 07.04.2024).

28. Павлюк Л. С. Знак, символ, міф у масовій комунікації : посіб. для вузів. Львів : ПАІС, 2006. 118 с.

29. Павлюк Л. С. Міфопоетика і міфополітика : міф, контрміф і антиміф. URL : <https://mediakrytyka.lnu.edu.ua/> (дата звернення: 24.03.2024).

30. Перспективи та можливості технологій віртуальної та доповненої реальності. URL : <https://lemon.school/blog/perspektyvy-ta-mozhlyvosti-tehnologij-virtualnoyi-ta-dopovненоyi> (дата звернення: 05.05.2024).

31. Плaska земля і теорія змови: як ютуб поширює псевдонаукові відео. URL: <https://ms.detector.media/kiberbezpeka/post/23227/2019-07-23-plaska-zemlya-i-teoriya-zmovy-yak-yutub-poshyryuie-psevdonaukovyi-video/> (дата звернення: 02.05.2024).

32. Полянська В. Символічна політика як система політичних технологій: автореф. дис. ... канд. політ. Наук : 23.00.02. Дніпропетровськ, 2004. 19 с.

33. Понти або «загадкова російська душа». URL : <https://suspihne.media/culture/215495-blog-ponti-abo-zagadkova-rosijska-dusa/> (дата звернення: 04.04.2024).

34. Савчук В. А. Історичний міф : психологічні аспекти в рамках міждисциплінарного підходу. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 2, Т. 1. С. 170-176. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8121/1/%D0%A1%D0%B0%D0%B2%D1%> (дата звернення: 04.04.2024).

35. Сильний путін – міф російської пропаганди. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/02/27/7326626/> (дата звернення: 05.04.2024).

36. Соціальна практика. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0 (дата звернення: 22.04.2024).

37. Створення світу в Біблії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83_%D0%B2_%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%97 (дата звернення: 19.04.2024).

38. Терористична атака 20-річної давності. Як 11 вересня 2001 року змінило світ? URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/terorystychna-ataka-11-veresnya-2001-roku/31452813.html> (дата звернення: 25.04.2024).

39. Технології міфотворення в українській історії. URL : <https://khai.edu.ua/education/osvitmini-programi-i-komponenti/nmk/gumanitarni-disciplini-za-viborom-studentiv/tehnologii-mifotvorennya-v-ukrainskij-istorii/> (дата звернення: 04.04.2024).

40. Топалова С. О. Основні чинники міфологізації суспільної свідомості. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2014. № 2(7). URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v2i7.29585> (дата звернення: 27.04.2024).

41. У Римі знайшли печеру Ромула і Рема – засновників Вічного міста. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/972964.html> (дата звернення: 26.03.2024).

42. Українські сліди «американської мрії». URL : <https://slovopys.kubg.edu.ua/ukrainski-slidy-amerykanskoj-mrii/#:~:text=%C2%AB%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D> (дата звернення: 04.04.2024).

43. Федоренко М. О. Функціональне тлумачення міфу Б. Маліновським. URL : <https://newacropolis.org.ua/theses/funktsionalne-tlumachennia-mifu-bmalinovskym-1500792584> (дата звернення: 08.04.2024).

44. Феномен QAnon: наймасштабніша сучасна теорія змови. URL: <https://www.dw.com/uk/fenomen-qanon-naimasshtabnisha-suchasna-teoriia-zmovu/a-55091094> (дата звернення: 23.04.2024).

45. Харченко Л. Соціально-гносеологічна природа сучасної міфотворчості : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 ; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2004. 18 с.

46. Харченко О. І. Порівняльна характеристика методологічних підходів у соціологічних дослідженнях. URL : https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/actprob13_103.pdf (дата звернення: 04.03.2024).

47. Чорна п'ятниця – міфи і реальність. URL : <https://www.bsmu.edu.ua/blog/7163-chorna-p-yatnitsya-mifi-i-realnist/> (дата звернення: 04.04.2024).
48. Що ми знаємо про американський міф? URL : <https://archive.chytomo.com/news/shho-mi-znaemo-pro-amerikanskij-mif> (дата звернення: 04.04.2024).
49. Що таке обробка природної мови (NLP) та як вона може використовуватися у бізнесі. URL : <https://metinvest.digital/ua/page/1052#:~:text=%D0%A9%D0%BE%20%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%B5%20NLP%3F,%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%8E%20%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%BD%D0%B5%D1%97> (дата звернення: 21.04.2024).
50. 9 міфів про продукти корпорації Apple, в які вірять не лише її фанати. URL : https://businessman.ua/events/licnosti/9_mifiv_pro_produkti_korporacii_apple_v_jaki_virjat_ne_lishe_ii_fanati/ (дата звернення: 04.04.2024).
51. Barthes R. Mythologies. London : Paladin, 1972. 164 p.
52. Berger P. L., Luckmann T. The Social Construction of Reality : A Treatise in the Sociology of Knowledge. Anchor Books. 1967. 125 p.
53. Big Data. URL: <https://www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/big-data-bolshie-dannye> (дата звернення: 25.03.2024).
54. Boas F. The Mind of Primitive Man. Macmillan, 1911. 295 p.
55. Bourdieu P. Outline of a Theory of Practice. Cambridge : Cambridge University Press, 1977. 240 p.
56. Durand Gilbert. Les Structures an-thropologiques de l'imaginaire. Paris : Dunod, 2016. 560 p.
57. Durkheim E. The elementary forms of the religious life. New York : Free Press, 1912. 535 p.
58. Eliade M. Myth and Reality. New York : Harper & Row, 1963. 62 p.
59. Foucault M. The Archaeology of Knowledge. New York : Pantheon Books, 1972. 254 p.

60. Geertz C. The interpretation of cultures. New York : Basic Books, 1973. 470 p.
61. Jung C. G. Psychology of the unconscious. New York : Princeton University Press, 1964. 480 p.
62. Just Do It: глибоке занурення в історію успіху компанії Nike. URL: <https://rau.ua/novyni/faktori-uspihu-kompanii-nike/> (дата звернення: 04.04.2024).
63. Levi-Strauss C. Structural Anthropology. New York : Basic Books, 1963. 440 p.
64. Malinowski B. Argonauts of the Western Pacific. New York : Routledge, 1922. 502 p.
65. Ricoeur P. The Symbolism of Evil. Boston : Beacon Press, 1967. 357 p.
66. Turner V. W. The Ritual Process: Structure and Anti-Structure. New York : Aldine Publishing Company, 1969. 222 p.

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Чернишов Микита Денисович, студент 4 курсу, форми навчання денної, факультету соціології та управління, спеціальність «філософія», адреса електронної пошти goodnight7hope@gmail.com,

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Міфотворення у сучасних соціальних практиках» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (студент) Чернишов М.Д.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (науковий керівник) Бутченко Т.І.